

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АНГЛІЙСЬКА МОВА / ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ

Програма атестаційного екзамену з англійської мови / практики перекладу англійської мови

для здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія:

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - німецька
освітньої програми «Філологія (німецька, англійська)»; 035.052
Романські мови та літератури (переклад включно), перша –
італійська
освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»;
035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно),
перша – російська
освітньої програми «Прикладна філологія (російська, англійська)»

Київ – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
протоколом засідання вченої ради ФІМ
від 18 грудня 2024 р. № 5

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
з англійської мови / практики перекладу англійської мови

для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр»

спеціальності 035 Філологія:

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька, освітньої програми «Філологія (німецька, англійська)»;

035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»;

035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська, освітньої програми «Прикладна філологія (російська, англійська)»

Програма атестаційного екзамену з англійської мови / практики перекладу англійської мови для здобувачів вищої освіти освітнього ступеню «Бакалавр» спеціальності 035 Філологія: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька, освітньої програми «Філологія (німецька, англійська)»; 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»; 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська, освітньої програми «Прикладна філологія (російська, англійська)».

Розробник: Н. В. Мараховська, доцент кафедри романо-германської філології

Затверджено на засіданні Вченої ради ФІМ
Протокол № 5 від 18 грудня 2024

Затверджено на засіданні кафедри романо-германської філології
Протокол № 5 від 17 грудня 2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	5
2. Вимоги до атестаційного екзамену	6
3. Структура та програма атестаційного екзамену	12
4. Критерії оцінювання рівня сформованості фахових компетентностей здобувачів ОС «Бакалавр»	14
5. Список рекомендованої літератури	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основної метою атестаційного екзамену з англійської мови є визначення рівня теоретичної та практичної підготовки випускника для майбутньої професійної діяльності; виявлення відповідності здобутих знань, набутих умінь і навичок вимогам стандарту; оцінювання рівня сформованості системи загальних та фахових компетентностей бакалавра зі спеціальності 035 Філологія: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька, освітньої програми «Філологія (німецька, англійська)»; 035.052 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – італійська, освітньої програми «Переклад (італійська, англійська мови)»; 035.034 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – російська, освітньої програми «Прикладна філологія (російська, англійська)» відповідно до цілей і завдань вищої освіти та вимог до фахівців в галузі середньої освіти.

Екзамен проводиться в письмовій формі: здобувачі виконують лексико-граматичний тест, анотування тексту англійською мовою та його переклад українською.

Оцінювання знань здійснюється за критеріями рівня сформованості набутих компетентностей та шкалою ECTS 100 балів.

У програмі визначено особливості організації атестаційного екзамену з німецької мови, подано зміст та структуру іспиту, наведено структуру екзаменаційного білету, подано перелік тем; описано критерії оцінювання рівня сформованості фахових компетентностей здобувачів ОС «Бакалавр» зі спеціальності 035 Філологія.

ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Атестаційний екзамєн передбачає виконання комплексу завдань і є формою об'єктивного визначення рівня якості освітньо-професійної підготовки випускників зі спеціальності 035 Філологія. Засобами оцінювання рівня сформованості загальних та професійних компетентностей є письмові завдання. Під час атестаційного екзамєну здобувачі мають продемонструвати знання та вміння, що складають комплекс професійних компетентностей бакалавра філології, визначених освітньо-професійною програмою, а саме:

Загальні:

- Здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел.
- Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово.
- Здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж життя.

Професійні:

- Здатність здійснювати іншомовну комунікативну діяльність з основної іноземної мови.
- Здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практик.
- Здатність здійснювати міжкультурну комунікацію засобами мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови у певних ситуаціях спілкування з метою досягнення взаєморозуміння згідно із соціальним статусом, соціальної роллю комунікаторів.

Програмні результати навчання:

ПР1 Вміти здійснювати іншомовну комунікативну діяльність, демонструючи рівні сформованості мовної та мовленнєвої компетентності на рівні B2 з основної іноземної мови.

ПР4 Знати основи та історії фундаментальних дисциплін (вступу до мовознавства, історії зарубіжної літератури) як теоретичної бази дослідницької і прикладної діяльності в галузі вітчизняного і зарубіжного мовознавства і літературознавства.

ПР5 Мати сформовані уявлення про спеціальність і кваліфікацію філолога.

ПР15 Вміти перекладати тексти зі спеціальності з іноземної на державну, з державної на іноземну, а також реферувати дані тексти.

Вимоги щодо рівня володіння навчальними дисциплінами, які входять до атестаційного іспиту

Практичний курс англійської мови та практики перекладу

У здобувачів-випускників ОС «Бакалавр» мають бути сформовані такі **мовленнєві компетентності** на рівні B2 володіння англійською мовою згідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти:

- відтворювати прослуханий текст у формі тез, конспекту, реферату, анотації, дотримуючись послідовності викладу, користуючись адекватними засобами і правилами структурного графічного, орфографічного і пунктуаційного оформлення;
- читати і адекватно розуміти оригінальну суспільно-політичну літературу (газети, журнали, брошури, монографії і т.п.), сучасну художню літературу, лінгвістичну і літературознавчу літературу за спеціальністю, а при необхідності також і вузькоспеціальну літературу;
- реферувати й анотувати матеріали із оригінальних текстових, звукових й аудіовізуальних джерел;
- перекладати усно: живе мовлення на побутові, культурні, суспільно-політичні та інші теми як з німецької мови на рідну, так і навпаки; перекладати письмово зі словником з німецької мови на рідну і навпаки тексти суспільно-політичного, наукового, ділового, епістолярного та іншого стилів, у тому числі робити переклади на рідну мову і навпаки текстів вузькоспеціального характеру;

- самостійно працювати над удосконаленням набутих умінь і навичок володіння німецької мови з урахуванням специфіки майбутньої роботи (уміти користуватися різноманітними словниками, довідковою літературою, працювати з книгою, підручником, газетою, журналом, аудіовізуальними матеріалами і т.д.);

- правильно оформляти письмові висловлювання різного типу (лист, повідомлення, опис, твір, реферат, доповідь, пояснення, доручення і т.д.), дотримуючись правил орфографії й пунктуації; інтерпретувати усно й письмово тексти різноманітного характеру з точки зору їх лінгвостилістичної і літературознавчої значущості;

- розуміти нормативне монологічне і діалогічне мовлення, беручи при цьому безпосередню участь у бесіді, чи не будучи учасником бесіди (при перегляді кінофільмів, телепередач, прослуховуванні радіопередач, повідомлень, доповідей, промов і т.п.);

- вміти користуватися тлумачними, фразеологічними, фонетичними, синонімічними та антонімічними словниками;

- вести цілеспрямовану бесіду і бесіду-дискусію в межах тематики програми, передавати зміст і давати розгорнутий коментар прочитаного чи прослуханого матеріалу, а також робити підготовлені та непередбачені повідомлення.

Мовна компетентність:

- Фонологічна – оволодіння фонетичною та орфоепічною нормами німецької мови. При аудіюванні вміти розпізнавати фоностилістичні аспекти усного мовлення; при говорінні володіти наявними орфоепічними нормами та вміти варіювати інтонацію та акцентувати наголосом логічно значущі аспекти висловлювання.

- Граматична – знати граматичну будову мови, оволодіти наявними граматичними нормами, будувати висловлювання (усне письмове), самостійно обираючи граматичні конструкції відповідно до комунікативної ситуації, а при аудіюванні та читанні розпізнавати та розуміти ці граматичні конструкції.

- Лексична – здобувач наприкінці курсу має володіти близько 5000 лексичними одиницями, продуктивно та рецептивно використовувати їх у комунікації (усно, письмово).

Лінгвосоціокультурна компетентність: Знати особливості суспільства і культури спільноти країни, мова якої вивчається, включаючи соціокультурні знання, міжособистісні стосунки, цінності, ідеали, норми поведінки, пов'язані з такими чинниками як суспільно-професійні групи, регіональна культура, традиції, історія, політика, мистецтво, релігія, гумор, соціальні правила поведінки, між культурне усвідомлення і т. ін. Засвоєння необхідного мінімуму соціокультурних знань згідно з рекомендованим рівнем B2 та умінь їх використовувати в міжкультурному спілкуванні. Вміння висловлювати надію, переваги, зобов'язання; початок, подовження та завершення розмови; запит інформації, перепитування, з'ясування.

Навчально-стратегічна компетентність: Вміння працювати із підручником, книгою для читання, робочим зошитом, словниками, різними довідниками. Здобувачі мають оволодіти технологією виконання найбільш поширених видів вправ і тестових завдань, навчитися користуватися раціональними прийомами розумової праці, розробляти свою власну стратегію для засвоєння лексики. Навчальна компетентність передбачає також вміння здобувачів здійснювати пошук додаткових матеріалів за темою, використовуючи різноманітні джерела інформації.

Професійно-спрямована компетентність: Оволодіння професійно орієнтованими мовленнєвими стратегіями, необхідними для комунікації у процесі діяльності філолога.

Теорія англійської мови

Здобувачі-випускники ОС «Бакалавр» мають

- розрізняти розділи лінгвістики: фонетику, фонологію, морфологію, синтаксис, семантику, прагматику, дискурс-аналіз;

- розуміти теоретичні засади англійської мови: її місце серед інших германських мов, історичний розвиток, основні етапи становлення;
- описувати сучасні лінгвістичні теорії та підходи до аналізу англійської мови;
- пояснювати системну організацію англійської мови на різних рівнях (звуковому, граматичному, лексичному);
- визначати варіативність англійської мови: діалекти, функціональні стилі;
- усвідомлювати зв'язок мови з культурою та суспільством.

Теорія і практика перекладу

Здобувачі-випускники ОС «Бакалавр» мають

- розуміти основні теоретичні засади та види перекладу;
- застосовувати відповідні стратегії та прийоми перекладу для різних типів текстів;
- виконувати переклад текстів зі стандартною лексикою та граматикою з іноземної мови на рідну та навпаки;
- використовувати основні довідкові ресурси для перекладу.

СТРУКТУРА ТА ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З МОВИ

Після завершення четвертого року навчання за обраною освітньою програмою випускники проходять підсумкову атестацію у формі іспиту з англійської мови.

Зміст та структура іспиту з англійської мови

1. Лексико-граматичний тест.

Здобувачі виконують лексико-граматичний тест, який складається з 50 питань. Запропонований тест спрямовано на перевірку рівня сформованості мовної компетентності. За кожну правильну відповідь здобувач отримує 1 бал.

Загальна кількість балів – 50.

2. Анотування тексту англійською мовою.

Здобувачі мають прочитати запропонований текст (250-300 слів) англійською мовою та скласти його анотацію англійською мовою. Цей вид завдання спрямовано на перевірку рівня сформованості комунікативної компетентності, зокрема вміння виокремлювати головну інформацію, формулювати основні ідеї та представляти їх у стислій формі англійською мовою. Оцінювання цього завдання здійснюється за критеріями повноти відображення основної інформації, логічності викладу та правильності використання англійської мови.

Загальна кількість балів – 20.

3. Переклад тексту українською мовою.

Здобувачі мають перекласти запропонований текст з англійської мови на українську мову. Це завдання має на меті оцінити рівень сформованості перекладацької компетентності. Під час оцінювання враховується точність передачі змісту оригіналу, адекватність використання лексичних та граматичних одиниць української мови, а також дотримання стилістичних норм. Загальна кількість балів – 30.

Структура екзаменаційного білету

1. Take an online lexico-grammatical test.
2. Read the text and summarise it.
3. Translate the text into Ukrainian.

Тексти для анотування та перекладу

1. Happiness varies greatly from person to person
2. Pizza to help relationship break-ups on Valentine's Day
3. Octopuses and humans share intelligence gene
4. Study finds blue is the most popular colour
5. Internet use could lower risk of dementia

6. Digital detox leads to better health and _lifestyle
7. Paper books better than e-books for bedtime stories
8. Vegan fashion is becoming more popular
9. Company makes smartphone you can repair yourself
10. Scientists explain video-conferencing fatigue
11. Letter posted in 1916 delivered 107 years late
12. Cooking began 600,000 years earlier than we thought
13. New NASA job – to protect Earth from aliens
14. Fog harvesting could provide water for dry cities
15. Over-tourism threatens Mt. Fuji's world heritage status

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОС «БАКАЛАВР»

	Вид завдання	Макс. бали
1	Лексико-граматичний тест (50 завдань)	50
2	Анотування тексту англійською мовою	20
3	Переклад тексту українською мовою	30
4	Усього	100

Критерії оцінювання рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності здобувачів з англійської мови

Завдання 2: Анотування тексту англійською мовою

Бали	Критерії
17-20	Анотація повністю відображає основний зміст тексту, ключові ідеї та висновки. Повідомлення є чітким, лаконічним, логічно структурованим та граматично правильним. Здобувач демонструє глибоке розуміння тексту та вміння виокремлювати головне.
13-16	Анотація в цілому відображає основний зміст тексту, але можуть бути незначні неточності або пропущені

	другорядні деталі. Повідомлення переважно чітке та логічне, проте можуть траплятися поодинокі граматичні або лексичні помилки, які не впливають на розуміння. Здобувач розуміє основний зміст тексту.
9-12	Анотація відображає лише частину основного змісту тексту, деякі ключові ідеї можуть бути не відображені або викривлені. Повідомлення може бути нечітким, недостатньо логічним та містити помітні граматичні та лексичні помилки, які ускладнюють розуміння. Здобувач частково розуміє текст.
5-8	Анотація не відображає основного змісту тексту або є дуже фрагментарною та незрозумілою. Повідомлення є нелогічним, містить численні граматичні та лексичні помилки, що унеможливають розуміння. Здобувач має значні труднощі з розумінням тексту та формулюванням думок англійською мовою.

Завдання 3: Переклад тексту українською мовою

Бали	Критерії
17-20	Переклад точно передає зміст оригіналу, враховуючи усі нюанси. Використана лексика є адекватною, граматичні структури відповідають нормам української мови. Стиль перекладу є близьким до стилю оригіналу. Відсутні будь-які суттєві помилки.
13-16	Переклад переважно точно передає зміст оригіналу, але можуть траплятися незначні неточності або окремі невдалі лексичні чи стилістичні рішення. Граматичні структури в основному відповідають нормам української мови, проте можуть бути поодинокі незначні помилки.
9-12	Переклад передає загальний зміст оригіналу, але присутні суттєві неточності, що можуть нівелювати окремі аспекти змісту. Спостерігаються помітні лексичні, граматичні та стилістичні помилки, які ускладнюють розуміння.
5-8	Переклад не відображає суттєвої частини змісту оригіналу. Містить численні грубі лексичні, граматичні та стилістичні помилки, які роблять розуміння складним або неможливим.

За результатами перевірки результатів лексико-граматичного тесту, складеної анотації та перекладу студенту виставляється оцінка за наступною шкалою:

Сума балів за всі завдання	Оцінка ECTS	Національна шкала
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно
0-34	F	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Мараховська Н. В. Збірник дидактичних матеріалів до навчальної дисципліни «Іноземна (англійська) мова» для студентів ОКР «Бакалавр» гуманітарної та соціально-економічної підготовки. 2-ге вид., оновл. Маріуполь: МДУ, 2013. 82 с.

2. Практика перекладу з англійської мови: практикум для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 035 «Філологія» / уклад. С. В. Єрмоменко, Ю. О. Томчаковська та ін. Одеса: Університетська книга, 2023. 92 с.

3. Просяннікова Я. М. Теоретичний курс англійської мови як другої іноземної: навч.-метод. посіб. Херсон: Айлант, 2018. 138 с.

4. BBC Learning English. (n.d.). *English at University*. Retrieved from <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/english/features/english-at-university>

5. Breaking News English: Free English News Lessons (n.d.). Retrieved from <http://www.breakingnewsenglish.com/>

6. British Council. (n.d.). *English for university students*. Retrieved from <https://www.britishcouncil.dz/en/english/students>

7. Cotton, D. (2008). *Language Leader Advanced*. UK: Pearson Education Limited.
8. Crichton, J., & Koster, P. (2013). *English Made Easy Volume Two: Learning English through Pictures*. Tuttle Publishing.
9. Council of Europe (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume, Council of Europe Publishing, Strasbourg, Retrieved from <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>
10. Eales, F. (2011). *SpeakOut Upper-Intermediate*. UK: Person Longman.
11. English Grammar: Business Writing (n.d.). Retrieved from <http://www.englishgrammar.org>
12. Evans, V., & Dooley, J. (2015). *Upstream Intermediate B2. Student's Book*. Express Publishing.
13. Hart, S. (2017). *Expand Your English: A Guide to Improving Your Academic Vocabulary*. Hong Kong University Press.
14. Learn English with Ello (n.d.). Retrieved from <http://www.ello.org/>
15. Maris, A. (2016). *Outcomes Upper Intermediate WB Second Edition*. National Geographic Learning.
16. Murphy, R. (2010). *English Grammar in Use*. UK: Cambridge University Press.
17. Perfect English Grammar. (n.d.). *English Grammar Exercises and Quizzes*. Retrieved from <https://www.perfect-english-grammar.com/grammar-exercises.html>
18. Soars, J., & Soars, L. (2014). *New Headway Upper-Intermediate (B2). Student's Book* (4th ed.). Oxford University Press.
19. Thalib, R., Rizal, M. S., Bay, I. W., Usu, N. R., Dako, R. T. R., Muhamad, F., Ali, S. W., & Abdul Rahman, T. (2014). *English for university students: A handbook of activities & classroom teaching* (Revised ed.). Ideas Publishing.
20. Wallwork, A. (2015). *English for academic research: writing exercises* (1st ed.). Springer.